

Kwaliteitsmanifest Meppel

1. Inleiding

Meppel is een gemeente met ambitie en in het bijzonder als het gaat om ruimtelijke kwaliteit. In dit kwaliteitsmanifest spreken we onze ambitie voor kwaliteit uit en maken we duidelijk hoe we deze ambitie waar gaan maken.

Dit manifest richt zich op de aspecten van ruimtelijke kwaliteit in de gemeente Meppel. Wij willen daar meer op sturen. Dit doen we door enerzijds duidelijke keuzes te maken op inhoud, anderzijds door keuzes te maken op proces. Dit kwaliteitsmanifest is het startsein naar een nieuw klimaat van kwaliteit in de stad, de dorpen en het landschap.

Waarom is dit kwaliteitsmanifest belangrijk?

Meppel is ondernemend, dynamisch, bedrijvig, kent veel water, een historische kern, lintdorpen, buitenwijken, is sterk aan infrastructuur verbonden en heeft een prachtig buitengebied. Dit zijn kwaliteiten die we nog beter willen benutten.

Hoe maken we de kwaliteit van Meppel nog meer Meppels? Dit doen we door drie ruimtelijke ambities te kiezen en dit vervolgens concreet te maken in processen. Vervolgens worden deze ambities doorvertaald in de omgevingsvisie en het omgevingsplan. Dit kwaliteitsmanifest staat niet vol regels, maar inspireert en daagt uit tot een nieuw kwaliteitsklimaat in Meppel!

Wat ons bindt in deze stad en het buitengebied; het werken, wonen en leven. Die binding ontstaat als de omgeving ook biedt wat je nodig hebt. Als dat zo is, dan leidt dat tot een zekere zin van “diep geluk”. Als het werken en wonen in Meppel goed is dan willen we er ook zorg voor dragen dat dit zo blijft, ook als er door toekomstige ontwikkelingen zaken gaan veranderen. Dat de ruimtelijke kwaliteit van de omgeving daarvan een belangrijk aspect is leggen we uit. We moeten het met elkaar hebben over hoe we dat exact gaan uitvoeren. We bouwen namelijk samen aan Meppel.

1

Inhoudsopgave

Inleiding	01
Leeswijzer	05
Deel A	13
Deel B	33

Een kwaliteitsklimaat in Meppel

1. Leeswijzer - bouwstenen voor kwaliteit

Het kwaliteitsmanifest is als volgt opgebouwd.

We beginnen met de aanleiding, rol en positie van het kwaliteitsmanifest in hoofdstuk 1.

Vervolgens zijn er twee delen die ingaan op de ambities van Meppel (deel A) en hoe deze waar te maken (deel B).

Deel A

Hier geven we onze kijk op de ruimtelijke kwaliteit van Meppel. Wat is de algemene uitleg voor ruimtelijke kwaliteit en hoe gaan we daar mee om? Wat zijn de beleidsambities van Meppel en wat vinden wij de belangrijkste? We selecteren en prioriteren; welke kwaliteiten zijn het meest bepalend en waarom? We komen tot een selectie van drie kwaliteitsambities waar het kwaliteitsmanifest op inzet.

Deel B

Hier vertalen we de ambities naar de praktijk. De sleutel voor het bereiken van kwaliteit ligt naast een gezamenlijke ambitie, net zo goed in de processen. Zonder goede samenwerking en investeringen in instrumenten voor kwaliteit, blijft het bij filosoferen zonder te realiseren.

1. Kwaliteitsmanifest voor Meppel

1. Aanleiding

In het College Uitvoeringsprogramma (CUP) is in 2019 het opstellen van een kwaliteitsmanifest opgenomen. Dit komt niet uit de lucht vallen. De kwaliteit van de bestaande stad is het afgelopen decennium een steeds belangrijker gespreksonderwerp. Dit zagen we terug in de kwaliteitsimpuls voor Meppel en in het bijzonder de binnenstad van Meppel. Dit dwong ons al om na te denken over wat kwaliteit precies inhoudt, hoe we ons als gemeente definiëren en hoe we onze ambities richting kunnen geven. Ook ontstond in deze periode een groep betrokken en enthousiaste ondernemers, met een gedeelde passie om Meppel beter achter te laten, zodat nieuwe generaties vooruit kunnen. Er is een behoefte ontstaan aan een kwaliteitsmanifest waarbij er een gezamenlijk gevoel van kwaliteit ontstaat.

2. Waarom een kwaliteitsmanifest

Met dit manifest verwoorden wij onze ambitie voor ruimtelijke kwaliteit in de gehele gemeente Meppel. Het manifest wil een brug slaan tussen onze grote ambitie om de stad, de dorpen en het landschap aantrekkelijk te houden en de soms weerbarstige werkelijkheid. Want opschrijven wat we samen willen bereiken is één ding; er ook komen is uitdagender.

Waarom is ruimtelijke kwaliteit belangrijk? Overal is zichtbaar dat kwaliteit door de tijd wordt gewaardeerd. We zien dit terug in onder andere de historische binnenstad, monumentale of kenmerkende gebouwen, het Wilhelminapark en het karakteristieke buitengebied met haar eeuwenlange ontstaansgeschiedenis die vaak nog herkenbaar is. Alles is met aandacht gemaakt en door de tijd heen alom geliefd gebleken.

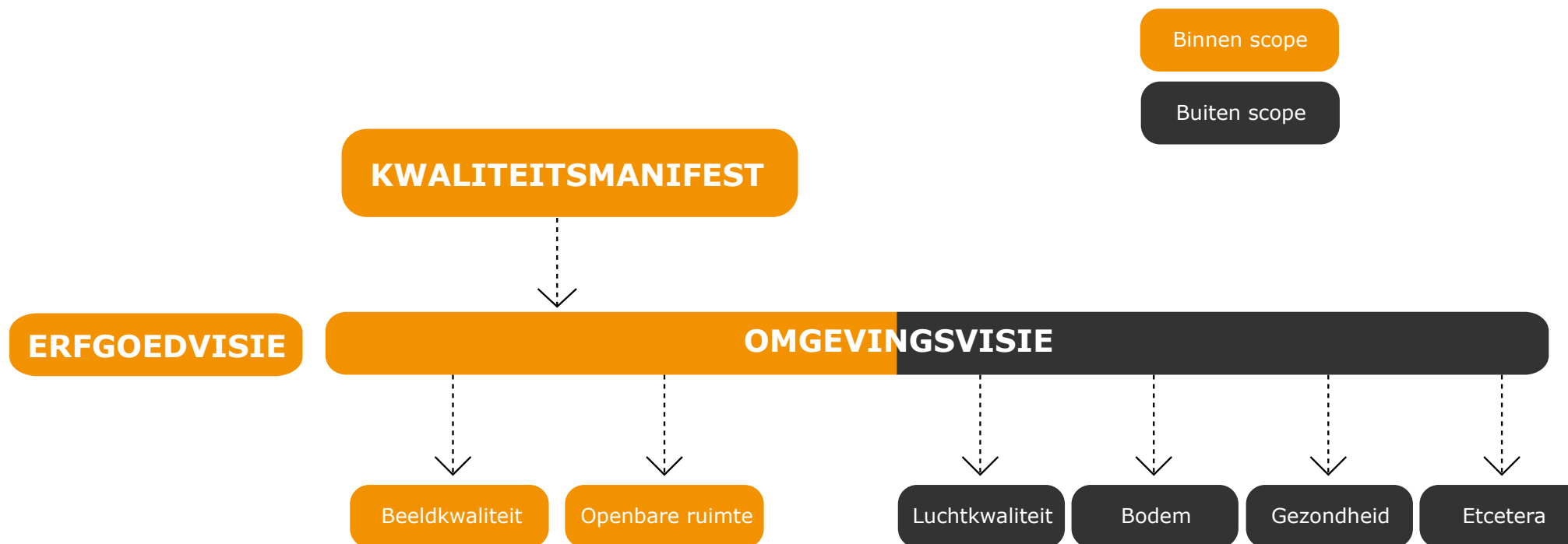
We zijn er van overtuigd dat als onze omgeving de juiste ingrediënten bevat en ook biedt wat we nodig hebben, deze kwaliteit zich uitbetaalt; fysiek, functioneel en aantrekkelijk voor het oog. Tegelijkertijd werpt het ook vruchten af op andere vlakken zoals het bevorderen van sociale ontmoeting en het verhogen van welzijn en gezondheid in het groen. Want een tevreden mens woont in een fijne wijk, een goed huis met groen en voorzieningen in de buurt, loopt door een aantrekkelijke historische binnenstad, werkt misschien in een bijzonder architectonisch nieuw kantoor, vertoeft in een mooi groen park, of geniet van het buitengebied. Al die tevredenheid leidt tenslotte tot “diep geluk”. En dat “diep geluk” is wat ons raakt en inspireert om ruimtelijke kwaliteit beter te verankeren in alles wat we doen.

Dit kwaliteitsmanifest is bedoeld voor de hele gemeente Meppel, de stad en het buitengebied. Het geeft de ambities en kaders weer voor de kwaliteit van de openbare ruimte en de bebouwde omgeving. Daarmee is het begrip ‘ruimtelijke kwaliteit’ ook ingekaderd. Het kwaliteitsmanifest maakt keuzes waar we ons aan houden bij de ontwikkeling van de gemeente. Het kwaliteitsmanifest is agenderend en richtinggevend. Onze ambitie voor een klimaat van kwaliteit heeft met dit manifest handen en voeten gekregen.

3. Relatie met de omgevingswet (en ander beleid)

Het kwaliteitsmanifest heeft een directe relatie met de Omgevingswet maar de reikwijdte is smaller (zie afbeelding op de rechterpagina). De Omgevingsvisie gaat over de gehele fysieke leefomgeving, waarbij ook gedacht moet worden aan luchtkwaliteit, geluid, bodem, gezondheid en landbouw. Het kwaliteitsmanifest zegt alleen expliciet iets over de kwaliteit van de inrichting van de openbare ruimte, beeldkwaliteit van de bebouwing en de beleving daarvan. Het kwaliteitsmanifest biedt daarmee uitgangspunten voor een deel van de scope van de omgevingsvisie. Specifiek voor erfgoed is er de erfgoedvisie en het erfgoedbeleid ontwikkeld. Een andere bouwsteen voor de omgevingsvisie vormt het gebiedseigen verhaal. De details op het gebied van erfgoed en het DNA van Meppel zijn in deze specifieke beleidstukken terug te vinden.

Kwaliteiten van Meppel

1. Ruimtelijke kwaliteit en Omgevingskwaliteit

Ruimtelijke kwaliteit

Voor dit kwaliteitsmanifest hanteren wij het begrip 'ruimtelijke kwaliteit'. Dit is het specifieke kwaliteitsbegrip dat onderdeel uitmaakt van omgevingskwaliteit. Omgevingskwaliteit reikt verder dan ruimtelijke kwaliteit; het omvat alle ingrediënten voor een veilige en gezonde fysieke leefomgeving. Bij ruimtelijke kwaliteit gaat het over een deel van deze ingrediënten al draagt ruimtelijke kwaliteit ook bij aan andere aspecten. Ruimtelijke kwaliteit gaat alleen over de openbare ruimte en de gebouwen. Welstand is weer een onderdeel van ruimtelijke kwaliteit; het gaat dan specifiek alleen om de gebouwde omgeving waar een omgevingsvergunning voor nodig is.

In dit manifest is bewust gekozen om te focussen op ruimtelijke kwaliteit, met oog voor de brede context van omgevingskwaliteit. Deze focus helpt in het daadwerkelijk realiseren van kwaliteit in Meppel.

Wat is de definitie van ruimtelijke kwaliteit?

De ruimtelijke kwaliteit van de omgeving is een optelsom met een subjectieve uitkomst; het is het ontwerpen en inrichten van de omgeving zodat die goed bruikbaar is ('gebruikswaarde'), duurzaam en robuust ('toekomstwaarde'), en aangenaam om te ervaren ('belevingswaarde'). Het zijn de waarden die zijn ontleend aan de Romeinse architect Vitruvius.

Ruimtelijke kwaliteit is dus geen vastomlijnde rekensom met een gegarandeerde uitkomst. Het betekent wel een gesprek voeren over wat (ver) bouwen aan Meppel ons geeft en ontnemt, brengt en beleeft, elke keer als we op een plek zijn. Want we willen plekken maken waar we keer op keer blij van worden als we er zijn. Pas als in de beleving van gebruikers sprake is van ruimtelijke kwaliteit, is het een realiteit geworden.

Kwaliteit ontstaat in de harten van mensen en wordt werkelijkheid waar visie, vakmanschap en daadkracht een ontmoeting aangaan met de omgeving.

1. Kwaliteit in Meppel

Waar zien we die kwaliteiten van Meppel terug?

Het zijn plekken waar de bebouwing en de openbare ruimte op elkaar reageren. Waar de omgeving een verhaal vertelt, prikkelt, uitdaagt en nieuwsgierig maakt. Waar erfgoed en monumenten de geschiedenis tot leven brengen en plekken waar ruimte is voor ontmoeting en beleving.

Combinatie van volumes; met voldoende differentiatie, ingebed in het groen en in verbinding met het omliggende waardevolle landschap.

Herstructurering op basis van een historische stedenbouwkundige structuur; met waardevolle openbare ruimte, groene randen en verbindingen.

De historische boom, het groen, de bestrating en het monumentale bebouwingsensemble versterken elkaar.

Nieuwe elementen en bebouwing accentueren de bestaande historische context en bebouwing.

Voortbouwen op oude elementen maken de omgeving interessant.

**Kwaliteitswaarden en ambities van
Meppel**

A. Kwaliteitswaarden

Naast een algemene definitie van 'ruimtelijke kwaliteit' gaat het om dé kwaliteiten van Meppel. We zien bepaalde kwaliteitswaarden steeds terugkomen. Op basis van bestaand beleid zijn de belangrijkste kwaliteitswaarden van Meppel vastgelegd.

De belangrijkste kwaliteitswaarden dragen uiteindelijk allemaal bij aan het bereiken van ruimtelijke kwaliteit. Maar wil Meppel slagvaardig, gericht en met volle aandacht inzetten op **ruimtelijke kwaliteit**, dan is focus belangrijk. We zijn er van overtuigd dat als we ons focussen op een aantal kwaliteitswaarden, dit ook zal uitstralen op andere waarden.

We hebben de kwaliteitswaarden geprioriteerd, specifiek op die waarden die het meest van invloed zijn op de ruimtelijke kwaliteit van Meppel. Niet alle 9 kwaliteitswaarden gaan specifiek over ruimtelijke kwaliteit. Andersom draagt ruimtelijke kwaliteit wel bij aan deze waarden.

De ondergrond; de bodem en waterhuishouding vormen de ontginningsgeschiedenis en occupatie van het landschap.

Bovenregionale infrastructuur. Verbindt kwaliteit met en versterkt de regionale schaal en bereikbaarheid.

Fijnmazige lokale infrastructuur, nauw verbonden met het landschap én fungeert als casco en verbinder.

Groen en gezond. Het buitengebied en de groene lopers naar de stad, dragen bij aan gezondheid, recreatie, sport, verblijf en biodiversiteit.

De openbare ruimte verbindt, draagt kwalitatief bij aan de overgang van openbaar naar privé, soort(en) groen en de inrichting.

Overgangen en randen. Meppel kent zorgvuldig vormgegeven overgangen en groene randen van wijken en deelgebieden.

De cultuurhistorie maakt onderdeel uit van en draagt bij aan de identiteit van Meppel; maat en schaal, functie en architectuur.

De menselijke maat, de kleinschalige korrel en incidentele contrasten maken de stad (be)leefbaar.

De ruimte van stad, dorp, landschap en architectuur hebben van oorsprong een sterk en eigen Meppeler DNA.

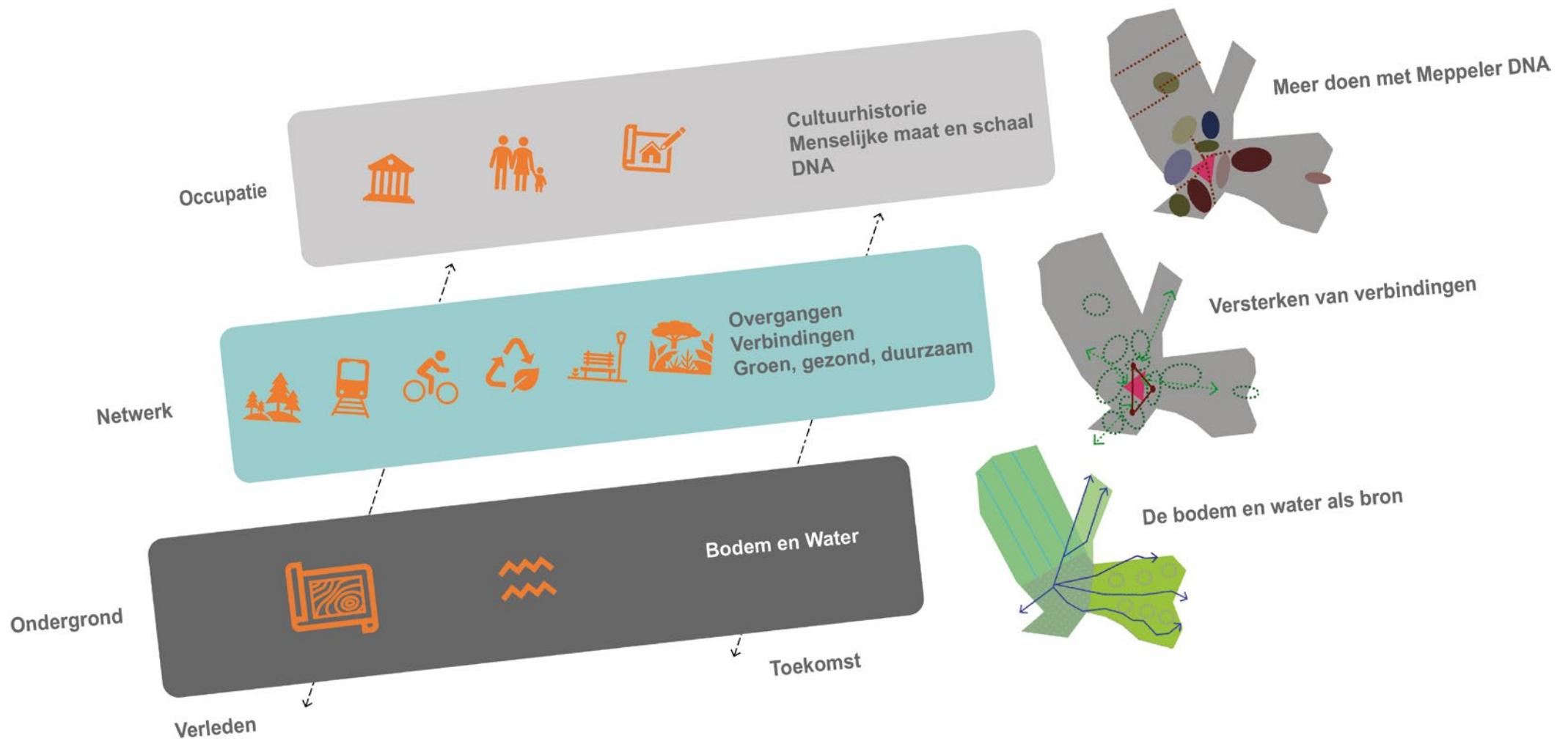
A. 3 kwaliteitsambities

**Door de 9 kwaliteitswaarden gelaagd, in
tijdsperspectief en in samenhang te bekijken
komen we tot 3 krachtige ambities voor
ruimtelijke kwaliteit in Meppel.**

1. We benutten de ondergrond en waterhuishouding van Meppel bij nieuwe ontwikkelingen. Zij zijn al eeuwenlang vormend voor de ontwikkeling van Meppel en daarmee hét fundament voor alle ontwikkelingen.

2. We zetten groene en openbare verbindingen en overgangen in; sterke lijnen verbinden de bebouwing in de stad met het buitengebied en vice versa.

3. We maken gebruik van de bestaande cultuurhistorische structuren en bebouwing (reagerend op de bodem en fijnmazige historische infrastructuur) en de identiteit van een plek. Dit betekent: wonen in een leefbare omgeving met een herkenbaar DNA.

Ambitie 1: De bodem en het water als bron

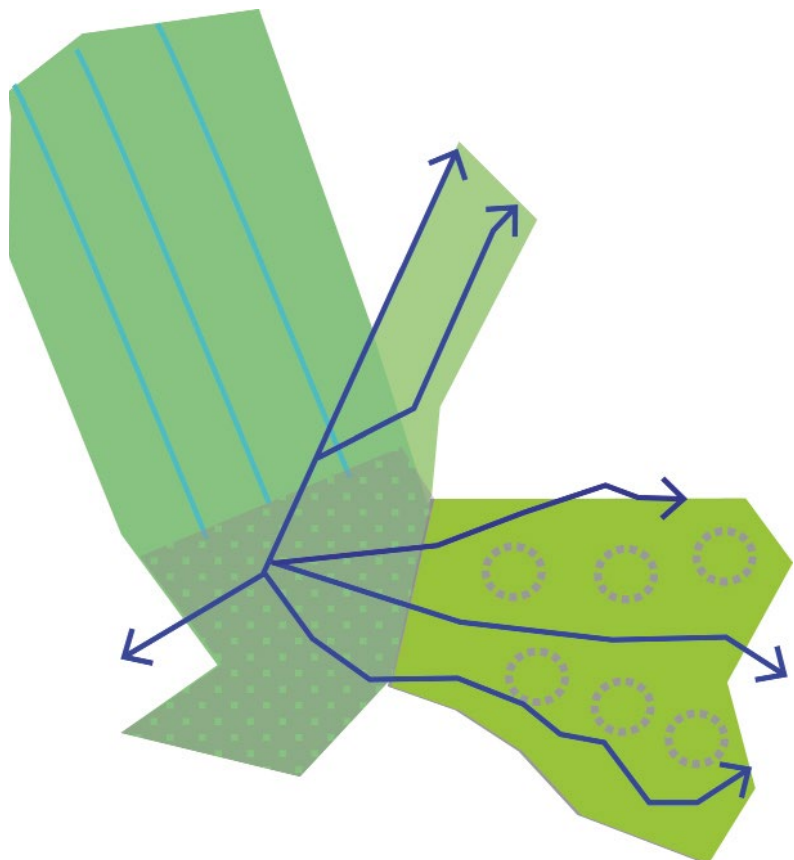
De bodem en het water als bron van kwaliteit

De bodem en het watersysteem vormen samen de ondergrond voor alle latere ontwikkelingen op het gebied van infrastructuur, natuur, bebouwing, gebruik, beleving en nog veel meer. Deze laag is al eeuwenoud en heeft veel invloed op de (on)mogelijkheden voor kwaliteitsontwikkelingen. Waar de Nederlandse ontwerptraditie lang geloofde in een onbegrensde maakbaarheid, beseffen we steeds meer de uniciteit en onveranderbaarheid van de basislaag. In de Alpenlanden is het een normaal gegeven dat een weg in een toegankelijk dal wordt aangelegd. In de vlakkere omgeving van Meppel zijn deze relaties er eveneens, maar je moet er soms iets bewuster naar op zoek. Het watersysteem en de bodemkwaliteit vormen een duidelijk speerpunt dat veel invloed heeft op zowel het centrum als het buitengebied en vormt een fundamenteel element voor de ontwikkeling van Meppel als geheel.

Bij nieuwe ontwikkelingen dient er dan ook erg zorgvuldig naar de onderliggende lagen en systemen gekeken te worden. Zij hebben immers veel invloed op de systemen daarboven. De weidse ontginningen en bijbehorende watersystemen in het noorden vormen een duidelijke herkenbare basis voor eeuwenoude ontwikkelingen, zoals de kenmerkende lintdorpen Nijeveen en Kolderveen. Ditzelfde geldt voor het markante Reestdal. Een totaal ander landschap van essen en kampen met kleinschalige erven en afwisselingen tussen open en gesloten gebieden.

Onze ambitie is om deze specifieke kwaliteiten te koesteren ondanks druk vanuit de woningbouwopgave, de energieopgave en opgaven in de landbouw. Daarnaast willen we kansen voor natuurontwikkeling en recreatie benutten.

Kortom: **Benut de bodem en het water als bron voor ontwikkelingen.**

Ambitie 2: Versterken van verbindingen en overgangen

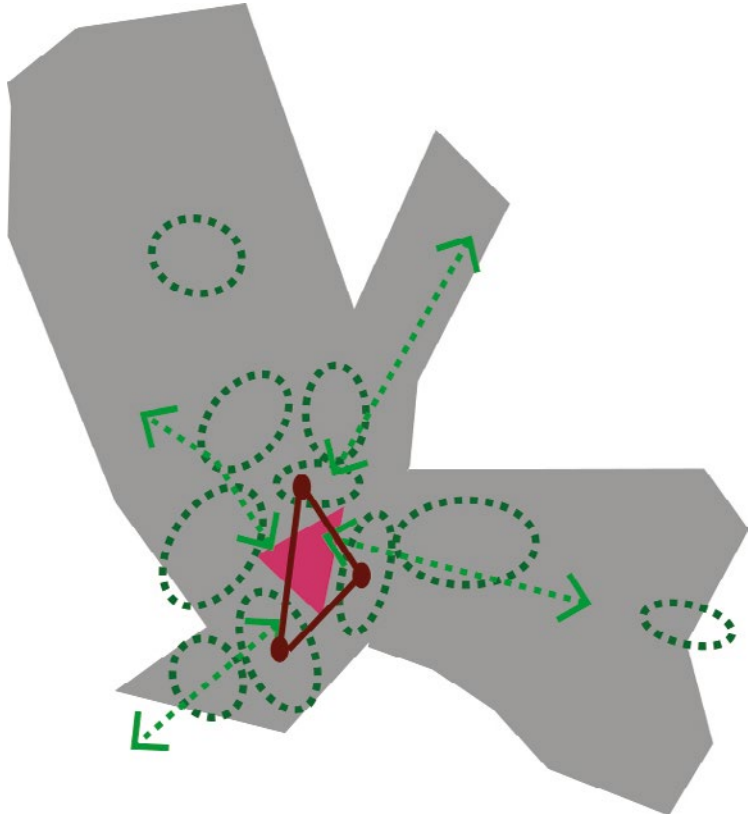
Openbare ruimte en groen

De openbare ruimte verbindt plekken en mensen en vormt een continue laag tussen ondergrond en bebouwing. Doorgaande lijnen en ruimtelijke kwaliteit van de inrichting draagt bij aan continuïteit in kwaliteit. De aansluiting op de omgeving met tuinen en gebouwen, parken en parkeerplaatsen is van belang voor de beleving van een plek. Wij zetten stevig in op kwaliteit van de openbare ruimte.

Waar er steeds meer ruimte is voor individuele ontwikkelingen op individueel niveau kan de gemeente het verschil maken op het gebied van de openbare ruimte. Een betere openbare ruimte stimuleert tevens alle inwoners om aan de kwaliteit van gevel tot gevel te werken. Naast de letterlijke verbindingen is de ambitie dat de openbare ruimte en parken nog sterker als 'stepping stones' tussen het centrum, de wijken en het buitengebied fungeren. Door ze beter te koppelen aan groene en blauwe structuren dringt het groen van het buitengebied steeds meer door tot diep in de stad.

Door Meppelers goed te verbinden met het openbaar groen en het buitengebied dragen we bij aan gezondheid en geluk. Mensen zijn gelukkiger in een groene omgeving. Het vermindert criminaliteit en stress en bevordert de gezondheid. Daarnaast stimuleert een groene omgeving het gemeenschapsgevoel.

Door ruimtelijke kwaliteit actief in te zetten biedt dit ook kansen voor gezonde voet- en fietsverbindingen. Groene verbindingen dragen bovendien bij aan meer biodiversiteit.

Overgangen

Naast verbindingen zijn de dorps- of wijkranden de plekken waar je de overgang ervaart naar het buitengebied of het park in je woonomgeving. Het is een plek die een verandering markeert en ruimtes definieert. Het kunnen plekken zijn waar je een gevoel van openheid ervaart of de start van een ommetje. We willen bestaande goede randen bewaren en nieuwe kwalitatieve randen en overgangen creëren. Goede overgangen markeren ruimtes en geven herkenbaarheid aan een plek. Routes langs en door randen heen, versterken dit effect.

Ruimtelijk functionele verbindingen

Ruimtelijke verbindingen dragen bij aan functionele verbindingen, in lijn met de oorspronkelijke en kenmerkende handelsgeest van Meppel; waar het water sterk gekoppeld was aan bedrijvigheid. Tegenwoordig vormt de strategische ligging van Meppel aan belangrijke infrastructuur nog steeds een belangrijke kwaliteit. Verspreid in de stad zijn in de loop der jaren diverse 'trekkers' ontstaan zoals onderwijsinstellingen, krachtige bedrijven en voorzieningencentra. De ambitie is om ruimtelijke verbindingen aantrekkelijk te maken en functionele 'trekkers' sterker te verbinden aan het stedelijk of dorpse weefsel voor een blijvend aantrekkelijk vestigingsklimaat. Zo dragen de ruimtelijke kwalitatieve verbindingen bij aan de (economische) kwaliteit van een gebied.

Ambitie 3: Meer doen met het Meppeler DNA

Een mooie gemeente als motor voor ontwikkelingen

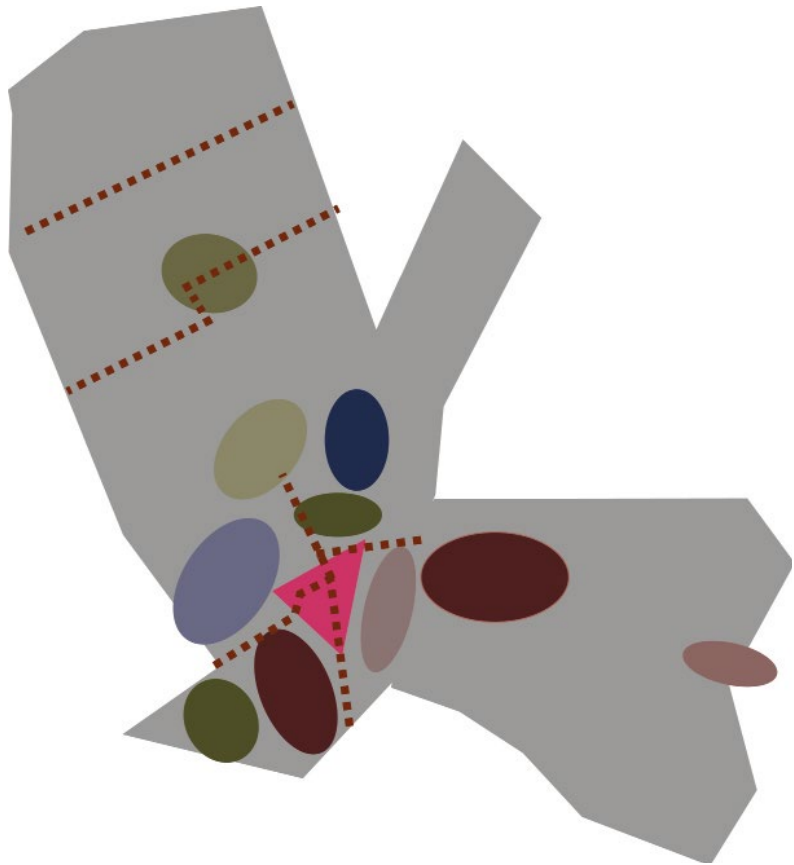
Heb je de keus, dan wil je in de mooiste stad of het mooiste dorp wonen. In de meest aantrekkelijke wijk en in het leukste huis met de groenste tuin. Een mooie en unieke gemeente bindt mensen en bedrijven en is economisch aantrekkelijk. Het DNA is één van de motoren onder de Meppeler economie en daarom investeren wij in meer Meppeler DNA.

Meppeler DNA

Een belangrijke component is onze ambitie voor meer onderscheidende gebieden met meer beleefbaar Meppeler DNA. Dit komt veelvuldig in beleidstukken, de politiek en in de samenleving terug. Wat is dat typische Meppeler DNA? Dat zijn alle kenmerken van de ruimte en de bebouwing die het [gebiedseigen verhaal](#) van onze omgeving vertellen. Daar hebben we het over aspecten zoals de historische ondergrond, historische structuren zoals de kenmerkende waterwegen, de bebouwingslinten van Kolderveen en Nijeveen en de

historische bebouwing en handelshuizen zoals de nu hooggewaarde grachtenpanden. Naast deze bestaande kenmerken hebben wij de ambitie dat elke nieuwe ontwikkeling een 'eigen karakter' krijgt. De 'genius loci' oftewel de geest van de plek is hiervoor een belangrijk uitgangspunt. Dit zal meer naar voren moeten komen in elke unieke gebiedsontwikkeling op basis van onze cultuurhistorische waardestellingen.

Maar er is meer. Wij voegen aan deze karakteristieke waarden, nieuwe waarden toe op het gebied van duurzaamheid, circulariteit en biodiversiteit. Deze ingrediënten vormen een inspirerende basis voor de nieuwe identiteit van een gebouw of een gebiedsontwikkeling.

Intermezzo: contrasten

Intermezzo: Meppel een plek van contrasten

Contrasten maken een plek spannend. De binnenstad is in combinatie met de centrumschil, naast de karakteristieke grachtenpanden, herkenbaar door contrasten in maat en stijl. Denk maar eens aan de panden uit het industrieel verleden zoals de gasfabriek, of de silo's aan het Molenpad. Groot naast klein, hoog tussen laag, oud verwerkt in nieuw. De stad zit er vol mee en dat maakt haar bijzonder. De centrumring wordt misschien niet door iedereen gewaardeerd door haar grotere schaal midden in de binnenstad. Toch vormt het een onderdeel van de gelaagdheid van de stad en draagt het bij aan het unieke karakter van Meppel. Het contrast tussen de bouwconcentratie van de stad en de openheid van het buitengebied, maken beide gebieden interessanter. Daarom willen we de contrasten behouden en versterken. Juist die contrastrijkheid geeft ruimte om soms te experimenteren en combinaties uit te proberen als het een meerwaarde oplevert.

Het toepassen van contrasten is geen vrijbrief om alles maar toe te staan, maar kan soms iets extra's opleveren. Te veel contrasten oogt chaotisch en maakt de omgeving daardoor onbehaaglijk. Te weinig contrasten is saai en levert een eentonige omgeving op. De juiste mix van ingrediënten biedt afwisseling en variatie. Wij streven naar een balans. Dat gebeurt bij elk bouwplan of project waarbij de gemeente in gesprek gaat met een architect, landschapper of stedenbouwkundige. Hoe hoog mogen gebouwen worden? Tot hoever mag een gebouw worden uitgebreid? De vraag is wat de toegevoegde waarde is; levert het een herkenningspunt op of extra groene ruimte voor ontmoeting? Elk project moet opnieuw bewijzen dat het goed is en in zijn omgeving past. De kenmerkende contrasten van Meppel horen bij deze omgeving.

Kwaliteitsprocessen in Meppel

B. Organiseren van kwaliteitsprocessen

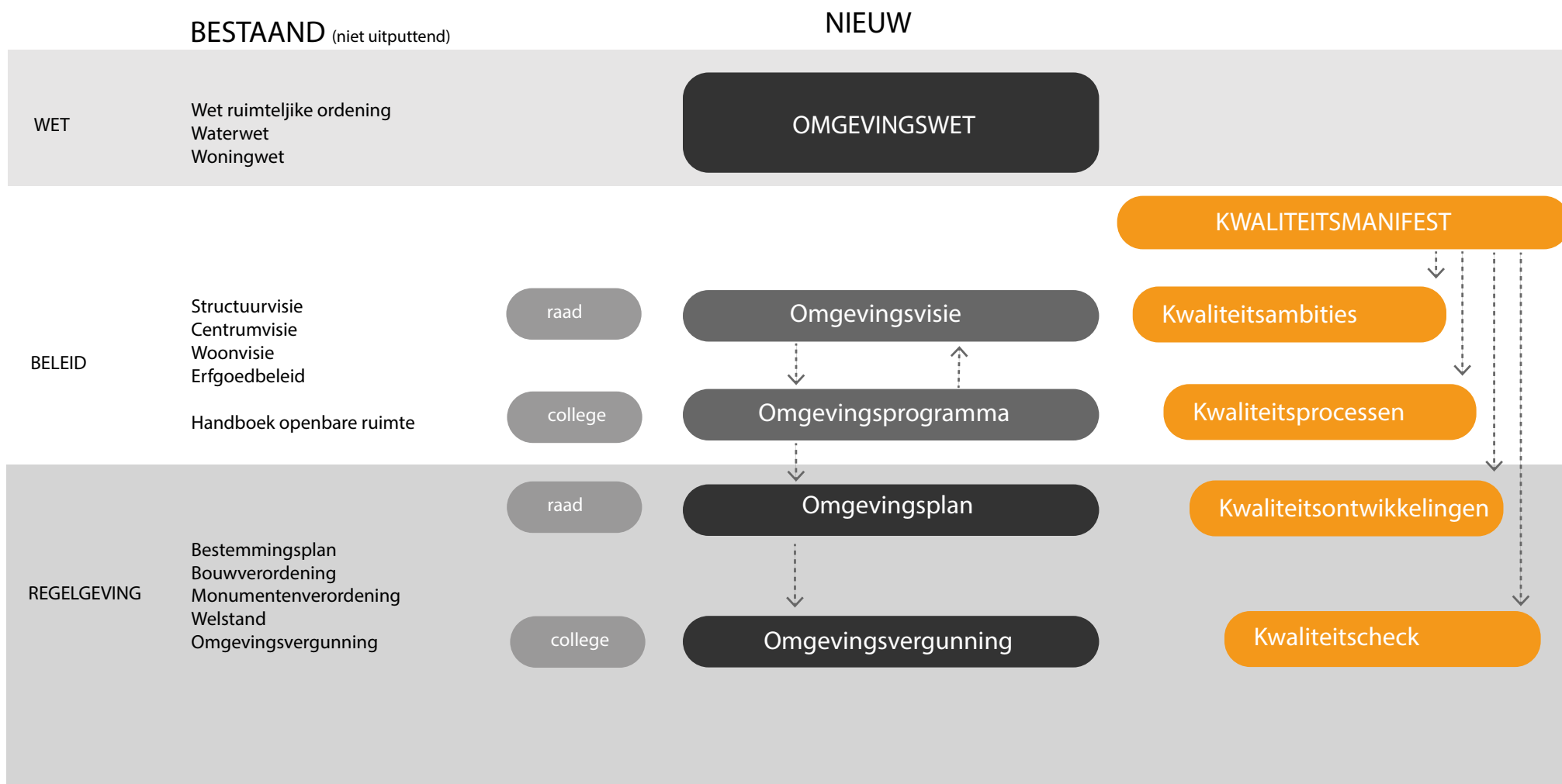
Een goede ontwikkeling of goed ontwerp met ruimtelijke kwaliteit staat niet op zichzelf; het komt tot stand door het samenspel tussen partijen zoals de opdrachtgever, de ontwerper, de gebruiker en de bouwer. De gemeente Meppel wil met het kwaliteitsmanifest een klimaat organiseren waarin ruimtelijke kwaliteit leidend is. Dat vraagt naast een goede uitleg van wat we waar regelen, ook om een duidelijk proces voor alle betrokken partijen. Zo zetten we ambitie om naar daden.

Met de omgevingswet organiseren we een deel van ons bestaande beleid op een nieuwe wijze. Maar waar staat ons kwaliteitsmanifest ten opzichte van de omgevingswet? Onderdelen van het regelen van kwaliteit vallen onder verschillende onderdelen van de omgevingswet. Van visieniveau op hoofdlijnen tot het uitvoeringsniveau van de vergunningverlening. We hebben als gemeente veel instrumenten tot onze beschikking om bij te dragen aan het organiseren van ruimtelijke kwaliteit. We nemen dan ook onze rol als actief opdrachtgever.

In het schema op de rechterpagina is de relatie tussen omgevingswet en kwaliteitsmanifest te zien.

De kwaliteitsambities uit deel **A** moeten hun plek krijgen in de omgevingsvisie, waar bredere afwegingen worden gemaakt dan kwaliteit alleen. Maar de ambities blijven staan!

De kwaliteitsprocessen en ontwikkelingen uit onderdeel **B** krijgen hun plek in een programmatische aanpak, met langjarige focus voor kwaliteit. Door daarnaast kwaliteitsprocessen door te vertalen in een stappenplan en een kwaliteitscheck, borgen we de kwaliteit tot aan het proces van de omgevingsvergunning.

B. Een programmatische aanpak voor kwaliteit

Binnen het nieuwe stelsel van de omgevingswet biedt een programmatische aanpak de kans om te focussen op belangrijke onderwerpen en deze ook langjarig als programma in te zetten. Dit zorgt voor continuïteit. De volgende onderdelen moeten hun plek krijgen in deze programmatische aanpak.

Een klimaat van kwaliteit

Draagvlak organiseren is essentieel om kwaliteitsambities te realiseren. Inspireren, stimuleren en faciliteren is met de komst van de omgevingswet bij uitstek de rol van de gemeente. Het vergaren en delen van kennis, toegespitst op de opgave, vergroot draagvlak. De gemeente speelt soms een uitvoerende rol, maar is steeds meer inspirator en facilitator. We gebruiken de expertise en energie van de verschillende (maatschappelijke) instellingen en organisaties in de stad. Door zelf als voortrekker het debat te houden en organisaties te betrekken ontstaat een gezamenlijk denken.

Gebruik en vernieuw bestaande instrumenten

In het schema op de vorige pagina is te zien waar bestaande beleidstukken hun plek krijgen in het nieuwe stelsel van de omgevingswet. Veel beleidstukken gericht op kwaliteit kunnen hun plek krijgen in een programma. Daarnaast zullen de kwalitatieve uitgangspunten moeten worden doorvertaald in omgevingsvisie en -plan. Voor de vele kleinschalige ontwikkelingen, die vaak afwijken van de standaard, bieden het stappenplan en de kwaliteitscheck (p.40-42) een gespreksagenda om te borgen dat alle kwalitatieve onderwerpen aan bod komen. Het is de uitdaging voor de initiatiefnemers om daar invulling aan te geven.

Architectenselectie en opdrachtgeverschap

We gaan als gemeente bewust om met de selectie van ontwerpers (architecten, tuin- en landschapsarchitecten en stedenbouwkundigen) door het bevorderen van goed opdrachtgeverschap.

Dit betekent dat we helder de kaders van de (steden)bouwkundige opgave formuleren. Het benoemen van en vasthouden aan het ambitieniveau is daarbij van groot belang. Dit vraagt om volgens de juiste selectiemethode een daarbij passende ontwerper te kiezen. Bij de meeste bouwplannen is de gemeente niet zelf de opdrachtgever maar gaat het om een private partij (bewoner, bedrijf, ontwikkelaar, corporatie) die als initiatiefnemer een ontwerper inschakelt. In dat geval heeft de gemeente in formele zin een rol in het aangeven van de kaders en in de toetsing van een bouwplan. De gemeente stimuleert partijen om goede ontwerpers in te schakelen.

De manier waarop invulling wordt gegeven aan een selectieprocedure kan per opgave verschillen.

Belangrijke uitgangspunten daarbij zijn:

- Wij formuleren de opgave helder, gebaseerd op een (stedenbouwkundig) programma van eisen;
- Wij selecteren op integrale kwaliteitscriteria en referentieprojecten. Dit bevordert een goed ontwerpproces met een goede verhouding tussen kwaliteitscriteria (leidend principe) en kostencriteria;
- Wij beoordelen aanbestedingen met een competente, waar nodig brede, beoordelingscommissie (of kwaliteitsteam), waarin in ieder geval een meerderheid bestaat uit vakdeskundigen.

B. Het kwaliteitsproces voor ontwikkelingen

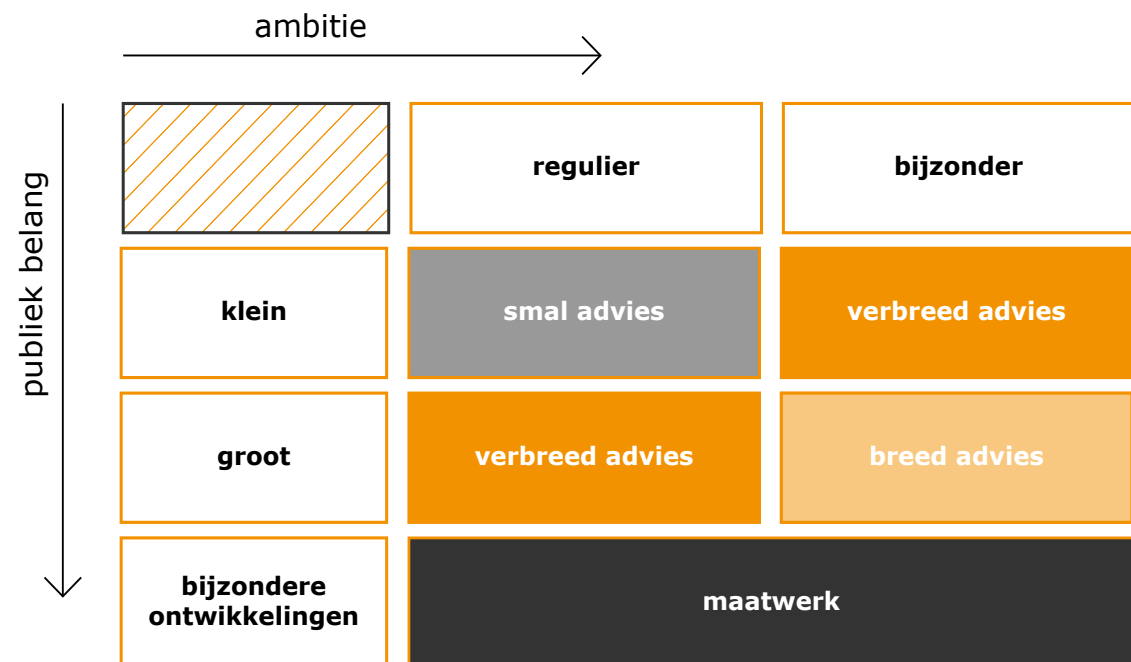
Om meer richting te geven aan kwaliteitsprocessen is het goed om te kijken om wat voor type ontwikkeling het gaat. Vanuit kwaliteit kiezen wij ervoor om onderscheid te maken in de maat en schaal van een ontwikkeling. Dit betekent dat hoe groter de ingreep is, hoe zwaarder de ruimtelijke kwaliteit weegt in de totale ontwikkeling ten opzichte van andere beleidsvelden (economie, woonagenda, sociale veiligheid, enz.).

Oftewel: heeft een ontwikkeling veel of weinig publieke betekenis. Een ander belangrijk kwaliteitsaspect is in hoeverre er al bestaande spelregels zijn (omgevingsplan) of dat deze nog opnieuw ontwikkeld moeten worden. Kortom, valt iets buiten of binnen het omgevingsplan. Op deze manier focussen wij op wat er toe doet en geven we ruimte waar het kan.

Als het duidelijk is of het om een grote of kleine ontwikkeling gaat, en er veel of weinig publiek belang is, dan kan het kwaliteitsproces worden doorlopen. De begeleiding en beoordeling is intensiever naarmate zowel de ambitie als het publieke belang groter wordt. De concrete personele invulling zal nader bepaald moeten worden. Dit geeft helderheid over de personen waarmee iemand de ontwikkeling kan bespreken en met wie je te maken krijgt (zie onderstaande afbeelding).

Kwaliteitscheck

We willen bereiken dat ruimtelijke kwaliteit boven alles in ons denken en handelen zit zodat we verder bouwen aan een Meppel waar we allemaal met diep geluk in werken en wonen. De kwaliteitscheck is een concreet hulpmiddel om mee aan de slag te gaan. Het biedt een geheugensteun bij het ontwikkelen van nieuwe initiatieven; is er daadwerkelijk overal aan gedacht? De kwaliteitscheck is op de volgende pagina terug te vinden. Het stappenplan is terug te vinden op pagina 42. Dit helpt om de kwaliteit in het ontwerpproces te verhogen!

B. Kwaliteitscheck voor ontwikkelingen

De ondergrond

De bodem en waterhuishouding vormen de ontginningsgeschiedenis en occupatie van het landschap. In hoeverre volgt de ontwikkeling deze geschiedenis en welke kansen zijn er voor versterking van de leefbaarheid?

Bovenregionale infrastructuur

Ligt de ontwikkeling aan een bovenregionale structuur? Hoe draagt het bij aan de regionale schalen en sluit het aan op het omliggende landschap en de waarden?

Fijnmazige lokale infrastructuur

Hoe sluit het plan aan op de lokale bestaande infrastructuur? Liggen er kansen om structuren te verbeteren, herstellen of te verzachten?

Groen en gezond

In hoeverre is de ontwikkeling groen? En draagt het bij aan gezondheid, recreatie, sport, verblijven en biodiversiteit?

De openbare ruimte verbindt

In welke mate sluit het initiatief aan op de openbare ruimte en draagt het kwalitatief bij aan de overgang van openbaar naar privé, soort(en) groen en de inrichting?

Overgangen en randen

Wat is er nodig om de randen te voorzien van de juiste ingreep en waarom?

Verbindingen versterken

Zijn er in de omgeving kansen voor verbindingen?

Duurzaamheid

Duurzaamheid, compact bouwen, korte kringlopen, natuurinclusief bouwen, energiezuinig en circulair. Hoe draagt de nieuwe ontwikkeling hieraan bij?

Cultuurhistorie

De cultuurhistorie maakt onderdeel uit van en draagt bij aan de identiteit van Meppel; maat en schaal, functie en architectuur. In hoeverre is er gebruik gemaakt van de cultuurhistorie als inspiratie?

De menselijke maat

De korrel van de plek (schaal) is belangrijk voor de beleving van de stad. Hoe reageert deze nieuwe ontwikkeling hierop?

Vormgeving en architectuur

Met oog op de vormgeving en architectuur wordt er voortgebouwd op het Meppeler DNA. Past op een plek een kap of plat dak, groot- of kleinschalige bebouwing, historiserend of vernieuwend? Hoe reageert de bebouwing op de omgeving en draagt het bij aan het Meppeler DNA?

Inschakelen adviseurs

Hoe worden op de beste manier de doelen van een ontwikkeling bereikt? Wie gaat er aan het werk en welke kennis en disciplines zijn nodig voor deze ontwikkeling?

Stappenplan voor kwaliteit

U gaat bouwen in Meppel? De stad, de dorpen en het landschap zijn ons lief; begin met het lezen van het kwaliteitsmanifest en ontdek de ambities van de stad.

De gemeente Meppel is opgebouwd uit verschillende gebieden, elk met een eigen sfeer en karakter. Een nieuwe ontwikkeling moet daar wel bij passen. Gebruik de kwaliteitscheck als houvast.

Waar wilt u bouwen? De locatie zegt ook iets over het belang van de plek. Kijk in onze beleidsdocumenten of wij dit een belangrijke plek vinden.

Vergeet u niet naar buiten te gaan? Wat ziet u en gebeurt er rondom uw locatie? Maak foto's en spreek met mensen uit de omgeving!

Verdiep u in de plek. Historische kaarten zijn een bron van informatie en helpen u de plek beter te begrijpen.

Schakel hulptroepen in en laat u adviseren. Een architect, stedenbouwer of landschapsontwerper kan u helpen. Een duwtje in de goede richting is nooit weg.

Durf te experimenteren en verras ons met een nieuw en eigenzinnig ontwerp. Een kopie is niet altijd passend op een andere plek en bovendien vaak in een andere periode gebouwd.

Inspiratie nodig? In dit document zitten voorbeelden van plekken met kwaliteit.

Zo, allemaal gedaan?... aan de slag

Meppel bouwt verder aan een klimaat van kwaliteit

Colofon

Uitgave van: gemeente Meppel / **Afdeling:** Ruimte

Fotografie, ontwerp en vormgeving: Het Oversticht